

TOVERI

Lomien suomalaisen työväen liiton julkaisu...

TOIMITUSKUNTA: LAUKI-MOILANEN...

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states...

Entered as second-class mail matter July 18, 1912...

Ilmestysmaksu 40c palstatuumalla. Kuuilmoitukset \$1.50...

Yhdysvalloissa ja Suomessa: Yksi vuosikerta... \$4.00...

SUBSCRIPTION RATES: In the United States and Canada One year... \$4.00...

Hiljaisuus sijainti 10-11 ja Duane-katu...

Kuka valitsi lautakunnan Wells'in jutussa

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., March 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Lukijamme muistanevat, miten Seattlessa tuonnottain syytetyssä olleet sosialistit, m. m. Hulet Wells, julistettiin syylliseksi...

Käytettävämme olleista tiedonannoista selviää, että se tapa jolla näissä jutussa valitaan lautakunnat, on niin leväperäinen ja altis väärinkäytöksille...

Juttua tutkitaan edelleen. Näyttää siltä että ei enää mene yhtään ainoaa juttua, jossa työläiset ovat syytetyssä, ja joissa ei ole kysymyksessä vain tavallinen yksinkertainen rikoslouhe...

Kuka hyötyy sotavaroilisuudesta

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., March 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Sotavaroisuus on paikoin huomattavan suuri, ja yleisesti on vallalla sellainen käsitys, että työläisetkin saavat osansa siitä. Mitään todellista syytä ei kuitenkaan ole olemassa...

Myönnettävää on, että nyt on rahaa liikkeellä, mutta kaikki on siltä järjestetty, että työläinen menettää kaiken sitä mukaa kuin saakin. Sadaan dollariin suukausipalkalla ei nyt tule toimeen niinkään hyvin kuin joku vuosi takaperin kuudenkymmenen...

Olemme jo ennen maininneet lännellä vallitsevasta asuntopulasta, joka on antanut mainion keinottelutalaisuuden asuntojen omistajille. Vuokrat ovat kohotetut kerrassaan hirvittävästi...

Kertomuksessa sanotaan: "Erinäisissä tapauksissa ovat vuokrat perheasuntoissa (Apartment house) kohonnet 50-100 prosentilla. Metal Trades Councilin toimenpiteet vuokrien korotuksen estämiseksi vaikuttivat sen, että vuokria ei korotettu ennen helmikuun alkua..."

Kertomuksessa mainitaan nimenomaan eräästä tapauksesta West Seattlessa, jossa laivanrakentajat pakotetaan maksamaan neljäkymmentä prosenttia korkeampi vuokra kuin muualla työskentelevä, vaikka asunonilla ei ole pienintäkään eroa...

"Perheasuntoilaisia" jatketaan kertomuksessa, "on useissa tapauksissa määrätty asukkaat muuttamaan pois sillä selityksellä, että pitäisi saada tilaa laivanrakennustöiläisille..."

Asuntoloiden omistajat selittävät, että lisääntyneet kustannukset, kuten polttoainoiden hinnat ja talonmiesten palkat, tekevät korotuksen välttämättömäksi, mutta unoiden kertomus osoittaa että siltä ei ole tulla. Verrattain lämmin talvi on tehnyt mahdolliseksi tulla toimeen paljoa vähemmällä polttoainella...

Minkälaisilla todistuksilla Mooney tuomittiin

Lukijamme ovat kyllin tietoisia San Franciscon luokkatuomion uhrin kohtalosta, tuskin monikaan työläinen epäilee syytettyjen viatonta, mutta siltäkin huolimatta on paikallaan syventyä toisinaan tähän californialaisten riistäjien suunnittelemaan oikeusmurhaan...

Olemme jo useat kerrat maininneet, miten presidentti Wilsonin oli pakko sekaantua näennäisesti tähän juttuun ja kullohotta antamaan Mooneylle uuden tukinnon. Samoin olemme maininneet, miten yksi tutkintoa ei ole myönnetty, eikä vielä ole tietoa, tuleeko Californian kuvernööri vapauttamaan Mooneyn...

Kun surullisen kuuluisan sonivoudin Frank C. Oxmanin eräälle Rigallille lähettämä kirje paljastettiin, teki Californian valtion yleinen syyttäjä, U. S. Grant, anomuksen uuden kuulustelun myöntämisestä...

Sittenmin ovat syyttäjät puolen päätoimistajat, Mrs. Estelle Smith ja Mrs. Alice Kidwell, selittäneet tehneensä väärän valinnon Mooneyn jutussa...

Ja porvarien sanomalehdet puhuvat maineen raiskaajista! Syyttäjätuomion todistajina toiminut Frank C. Oxman selitti, että kaikki muut syytetyt, paitsi Nolan, ajoivat Weinbergin autossa Market-katua alas räjähdyspaikalle...

Toinen syyttäjien todistaja, John McDonald, sitävastoin todisti, että Billings tuli räjähdyspaikalle kävelen Mission-kadulta päin; että Mooney tuli Steuart- ja Market-katujen kulmassa olevasta kapakasta; että Billings käveli Ferry-rakennukselle päin sen jälkeen kun oli asettanut pommien paikoilleen ja Mooney meni pohjoiseen, poikki Market-kadun, läpi paratin Drumm-kadulle päin; että todistaja oli kävellyt räjähdyspaikalta kahdeksankymmentäkolme jalkaa...

Kun räjähdys tapahtui kello 2:05, niin olisi viimeainut todistuksen mukaan syytettyjen pitänyt olla räjähdyspaikalla noin pari minuuttia aikaisemmin. Selvä juttu siis on, että ainakin toisen näistä syyttäjien todistajista täytyi vääriellä, ja sen yksin pitäisi riittää uuden kuulustelun myöntämiseen. Mutta siihen ei riittänyt vielä sekään, että presidentin erikoisvaliokunta esitti uutta kuulustelua sen jälkeen kuin oli tarkastanut jutussa esitetyt todistukset.

Mitä Mooneyn ja muitten syytettyjen räjähdyspaikalla olemiseen tulee, on todistettu useamman kuin yhden todistajan puolelta, että he olivat toista mailia poissa sieltä silloin kun räjähdys tapahtui. Mutta siltäkin asettuu ylioikeus tukemaan tuomiota!

Onko sitte kumma, jos tässäkin maassa alkaa työväestön keskuudessa jo olla vallalla sellainen käsitys, että tuomioistuintuon luokkavallan ase työväestön vaatimusten kukistamiseksi. Jos todellakin siten käy, että Mooney hirtetään, kuten nyt näyttää, niin osoittaa se, että tämän maan työväestön luokkavoimaa ei vielä riittävästi paljo peloteta. Sen edessä eivät peränsä vielä edes yksityiset kaupakamarit.

MAILMANKATSOMUKSIA

VIELÄKIN YKSI PUOLUEJAKO: "SUURI" SUOMALAINEN KANSANKOKOUS WORCESTERISSA.

Worcesterin suomalaiset nappisakporvarit pitivät äskettäin "suuren protestikokouksen". Se kokous protesteerasi Santeri Nuorteen nimitystä vastaan ja ajatteli kauhulla niitä murhattuja, joita Nuorten edustama punakaartilainen hallitus Suomessa tekee. Nämä worcesterilaiset nappisaksat sanoivat edustavansa 12,900 suomalaista Massan valtiosta. Ja kokouksessa oli läsnä kokonaisuudessaan 65 henkilöä...

Samaan aikaan kun tässä kokouksessa laadittiin "protesti" meni Washingtoniin, tiesivät washingtonilaiset sanomalehtikirjevalijat kertoa yleisölle, että Ruoman punakaartit yrittävät torjua preussilaisen tyrannian Suomeen siirtämistä. Jot Suomen julkareitit "valkoiset kaarti" tavoittelevat ryhmävaltansa tuoksi Suomen kansaa vastaan. Worcesterilainen nappisaksan protesti tait mennä väärään paikkaan. Miksi eivät lähettäneet tätä protestia Ville-kesarille? — kysyy Raivaaja.

NYÖRIT SITTENKIN TYÖVAELLA.

Juttu on nyt selvinnyt. Toimitus tietysti, hallitusmielisyydessään ja sotaintoimittajinaan ei kirjottanut lakkoa vastaan. Mutta lehden toivot ja olivat vähemmistöosallista ja kannattivat yleislakkoa. Keskeyttämällä työsääntöä ne pakottivat toimittajien täyttämään velvollisuutensa ja asettamaan työväen taistelua tukemaan. Ammattiyhdistyksen sääntöissä tosin on kielletty laitoja sekaantumista laadottavien kirjottajien sisäliikkeen, mutta vallankumouksellisia aikoina eivät tukkimatkaan unoittaneet sääntönsä.

YLITYÖTÄ SOTAMIEHILLE.

Birminghamista, Alabamasta, 1-miöretään erään luutnantin Applinin kieltävän erillään kehittämässä amerikalaisien sotilaitten äitejä koottamaan saada poikansa nimenään naimisiin ennen rintamalle lähtöä, sillä lapsia täytyy saada syntymään maailmaan poislähtevien tilalle. Luutnantin kertomuksen mukaan yritetään Englannissa kaikin keinoin saada sotilaita menemään naimisiin heille myönnettyjen 10 päivän lomien ajalla (tai ajaksi) — englantiin lähtevien sanamuoto on voimattomasti molemmilla tavojilla. — Englannin radikaalit naiset sitävastoin kuuluvat ajottaneen sellaisen kihottustalon, ettei synnytetäisiä lapsia, ennenkuin kapitalistien hallitus on kukistettu ja työväki ottanut hallinnon käsiinsä. Luutnantti liikkui valtion puolustusneuvoston puhujana.

Siistisanaisen haukkumakirjeen

sanelli eräs vanha, arvokas liikemies kirjuriin, lähettäväksi jollekin kunniamaisesti käyttäytyneelle liike-tuttavalleen. Kirje oli näin kuuluvaa: "Herra! Pikakirjuriin — naiseksi — ei saata panna paperille, mitä teistä ajattelen. Itse, olen hienotapainen mies, ja myöskaan saata sitä ihmiskansaa. Mutta te, joka ette ole kumpakaan, voitte sen helposti arvata."

Leimmenkaipuu ja sen tydytys.

Ilkäs taitelijalla William Gillette näytteli kirjallista George H. Broad hurstille maallista ihannuksia. Heidän tulleensa lammasaitaukseen alkoi koko lammasainua isännälleen tullaavalleen. "Näetkö, kuinka ne elukat sentään milusta pitävät, George", hu-

mautti Gillette jommoisellakin yleisellä. "Vai pitävät!" vastasi Broadhurst lauraan. "Niitä vain on näkää ja hulevat sinun tulleen heitä ruokkia-ään."

Saksalaiset keuhuvat löytäneensä valtaamastaan Italian maakunnista arvokkaita taidemaalauksia, erikoisesti mainiten Titianin alkuperäisen taulun "Venus ja urkujensoittaja", jonka he julhasantossa ovat vieneet Berliiniin. Tuo juttu on herättänyt suurta haukuntaa italialaisten taitteutuntijain piireissä, sillä alkuperäinen maalaus on ollut Madridissa jo sata vuotta; se ostettiin sinne, kun Englannin kuninkaan Kaarle I:n taulukokoelma myytiin. Yleisesti tiedetään, että tuosta taideteoksesta on ollut lukuisia jäljennöksiä sekä Venetsian tienoilla että Englannissa. Erehtyvät siis sotasedet jolloinkin saalisia arvon suhteen.

SIISTI LAKI.

New Jerseyn valtion väestö voi iloitua uudesta asutuksesta, jonka siikkäläinen lainlaajakunta on hyväksynyt. Siinä hyvin sievästi ja yksinkertaisesti säädetään, että poliiseja ei voida pitää vastuuvollisina laittomista vangitsemisista johtavissa vahingonkorvausjutuissa. Tuossa valtiossa voivat siis poliisit toimittaa ihan mielivaltaisia vangitsemisia, vieläpä kapuloillaan piekseen vangitut raajarikoiksi, eikä kukaan voi heitä siitä vetää lailliseen edesvastuuseen. Sikäläiset poliisiryköt ja heidän kapitalistiset käsikijänsä tulevat tietenkin erikoisesti käyttämään hyväkseen tämän asetuksen suoma edesvastuuttomuutta — kaikissa lakkotapahtumissa. Ei muuta kuin lakkolaiset putkaan, ilmuta mitään tekosyytään, ja siellä verin pieksettäviksi!

Käytettiin useita puheenvuoroja, joihin päätöksensä oli toivomus, että sunnuntai-iltojen ja ihanneliitot ovat suosittuja, missä ikään lie neekään tilaisuus niiden perustamiseen. 12-Toverin toimittajalle annettiin tunnustus, että lehti on ollut niin hyvin toimitettu kuin nykyisin voi olla mahdollistakaan paremmin kuin milloinkaan ennen. I. W. W. tuohuja arvostellessa saisi kyllä käyttää vähän mukavampaa sananmuotoa, vaikka joskus aina, tarpeen tullen paljastelekin myyjäjä-santarmeja ja senaisia, jotka eivät ole vielä älymneet itseään myydä. Aika oli livahtanut 11:sta, ja kokous hajaantui, ennenkuin saatiin pöytäkirjan tarkastajaksi valtuuksi, vaan jos tästä jostakin puuttuu tai jos liikaa on tullut, niin mainitkaa virheet Toiverissa. Toiverilisesti, J. W. Allin, v. k. kirjuri.

Järjestömme asioita

PÖYTÄKIRJA, tehty Washingtonin valtion s. osastojen suomalaisen edustajien neuvottelukokouksessa, maaliskuun 8 p:nä, 1918.

1-Kokouksen avasi allekirjottanut, joka myös valittiin pöytäkirjaa pitämään. Puheenjohtajaksi valittiin тов. E. Väisänen.

2-Edustettuna olivat seuraavat osastot: Seattlen osastosta, E. Väisänen, F. Kangas ja K. Ivana; Everettin osastosta, W. Ojala; Pearsoinin osastosta, J. G. Johnson; Woodlandin osastosta, K. Partanen ja T. Coman osastosta, Th. Thompson. Toverin johtokunta oli lähettänyt kokoukseen Toverin uuden talouden hoitajan, тов. A. J. Partan, jolle myös annettiin puheoikeus; myös toverit: Leino, Hannula ja Malinen saivat puheoikeuden kokouksessa, samoin allekirjottanut.

3-Kokoukselle on valtion kirjuri katsontu olevan tarpeellista laatia minkälaisista työohjelmasta, koska kaikesta päätetään kokous tulisi olemaan vähäväkin, niin kuin olikin, joten asiat otettiin keskusteltavaksi siinä järjestyksessä kuin esille tulivat.

4-Kesäjuhlan viettoa kannatettiin yksimielisesti. Paikaksi oli Hoquiamin s.s.-osasto esittänyt Tacomaa, mutta tacomalaisena vastustin sitä. Leino selitti, että "jos oikein tehtäisiin", niin juhlat pidettäisiin Grays Harborissa, myöntyi kumminkin kannattamaan Ivanan esitystä, että ne pidetään Seattlessa. Kaikkien kolme paikkaa tullaan panemaan yleisäännestykselle lähitulevaisuudessa, mutta kokous suosittelie Seattlessa lähimpänä äänestäjille.

5-Kokous päätti ehdottaa konventionille, että sanottu konventioon esittäisi Yhdysvaltain hallitukselle, että se hyväksyisi ja tunnustaisi Suomen ja Venäjän työväen liittouksen.

6-Saminon päätti kokous ehdottaa konventionille, että sanottu konventioon esittäisi hallituksellemme, että se asettaisi kielteiselle kamal Japanin Siperiaan tunkeutumiseen näiden.

7-Tov. Leino ja Hannula laivat ponnat ja тов. Ivana vei ehdotuksen kaannettuna Wash. valt. konventionille.

8-Myöskin lähetettiin ehdotukseksi konventionille, että nyt olisi aika ruvetta pohittamaan ain-palkkalein aikaansaamista miehille, sekä korjaamaan naisten al-

paikkalakisiten, että siitä olisi jotain hyötyä odotettavissa. 9-Päätettiin taasen ehdottaa toisenkielille toverille, että heidän olisi aika jo saada päälvähä itelteen, vaikkapa yhteinen Oregonin ja Washingtonin valtioiden kesken.

10-Konventionin s.s. äänestäjille kannatettiin toivomuksena, että kun äänestykselle tulee valtion sosialistipuolueen pääpaikan siirto Everettistä, niin äänestäisivät sitä Seattleen muutettavaksi.

11-Otettiin keskusteltavaksi seuraava alustus Wash. valtion suomalaiselle konventionille: Woodlandin s. osasto ehdottaa Washingtonin valtion suomalaiselle konventionille keskusteltavaksi ja päätettäväksi, että valtiokomitean on ruvettava hankkimaan alustavia ohjeita ihanneliitton perustamiseksi valtiossa, kun myöskin ruvettava va hankkimaan tarvittavia kirjoja ihanneliitollaisille, sekä kaikella tavalla kehitettävä nuorison kasvattamista, kun myöskin ruvettava kehittämään ihanneliitolliaa koko länsirannikkoa käsittäväksi ihanneliitoksi ja lopuksi yhdistää Idän ihanneliittoon.

PERUSTELUT.—Koska on tunnettua, että lännellä on nuorison kasvattamisen ja kehittämisen meidän sosialistien taholta vielä lapsipuolen asemassa siihen verraten missä määrin se on Idän valtiossa. Eikä ihmekään, jos ei meillä täällä lännellä olla pitemmällä nuorison kasvattamisella, sillä täällä ei ole sitä järjestettyä toimintaa, mitä tarvitaan johtavaksi ja järjestetystä nuorison nuotistoliitoin. Valtiokomitean olisi velvotettava kiertävät puhujat auttamaan tarvittavat ohjeet kuinka sanottuja liittoja johdetaan. J. Wilson, E. Huttunen, R. I. Box 46-A. R. I. Box 33. (Osaston valitsemat).

Kirjuri vastasi, että on vähän vaikeata ryhtyä minkälaiseen neuvomistyöhön niin puhujan kuin valtiokomiteankaan taholta, mutta joska osastot ja suomalaiset asutukset haluavat saada ohjeita toimintaansa sunnuntai-iltojen ja ihanneliitton perustamisessa, niin siihen on saatavissa Toiverista kirja "Ihanneliiton opas", joka antaa tarkat ja parhaimmista tiedot, kuin minkälaisista virastot voivat antaa.

Käytettiin useita puheenvuoroja, joihin päätöksensä oli toivomus, että sunnuntai-iltojen ja ihanneliitot ovat suosittuja, missä ikään lie neekään tilaisuus niiden perustamiseen.

12-Toverin toimittajalle annettiin tunnustus, että lehti on ollut niin hyvin toimitettu kuin nykyisin voi olla mahdollistakaan paremmin kuin milloinkaan ennen. I. W. W. tuohuja arvostellessa saisi kyllä käyttää vähän mukavampaa sananmuotoa, vaikka joskus aina, tarpeen tullen paljastelekin myyjäjä-santarmeja ja senaisia, jotka eivät ole vielä älymneet itseään myydä. Aika oli livahtanut 11:sta, ja kokous hajaantui, ennenkuin saatiin pöytäkirjan tarkastajaksi valtuuksi, vaan jos tästä jostakin puuttuu tai jos liikaa on tullut, niin mainitkaa virheet Toiverissa. Toiverilisesti, J. W. Allin, v. k. kirjuri.

Kansankirjeitä

WASHINGTON SEATTLE

Toverin kirjuri ja puhevaltuutettiin Seattlessa, 116 4th Ave. So., telefoni: Main 4167. Saatavana kaikissa puhelinlaitoksissa y. m. tarpeita. Myy jälleillä Suomessa ja muissa maissa postilaatissa lämpöille, valittaa rahaa ja talletuksia j. n. e. — Jokainen postilaatteen teltään jyläntämättä asioimansa onassa liikkeessään.

SEATTLEN JA JUANITAN SUOMALAISILLE.

Länsipiirin organisaattori, toveri A. Hautamäen puhumattaisuudesta Seattlessa ja Juanitassa ovat sikäläisten toverien taholta muutettujen siltä, että hän puhuu Seattlessa 21, 22 ja 23 päivinä ja Juanitassa 24 p:nä. Niitä jotka ovat aikaisemmin ottaneet huomionsa Hautamäen puhumattaisuudesta yllämainittuilla paikoilla siltä kuin ne olivat ilmoitetut, pyydettään ottamaan tämä huomioon. — Länsipiirin sihteeri.

Suomalainen, Wm. Koski, loukkaantui vaarallisesti eräästä takaläpällä laivaavestämällä t.k. 12 p. ja hoidetaan häntä Seattlen General sairaalassa, mutta kotiaan tuttavaa ei ole vielä päästetty häntä kotoaan että tiedettäisiin todella, millä tavalla loukkaus on tapahtunut ja minkälaisissa olosuhteissa hän on; kysyjille on sanottu hänen tilaansa hyvin huonoksi.

Seattlessa ja ympäristöllä hyvin tunnettu kausalaisemme Onni Carlson, joka on sairastunut vuokausissa työmaalla saamiin vammoja ja tuberkuloosiin, kuoli Irlandin keuhkotautisten hoitolassa t.k. 11 p. Hautaus toimitetaan torstaina t.k. 14 p. Lake View hautausmaalle.

Länsipiirin luennottaja, тов. Alf. Hautamäki, luennotti Seattlen s.s. osasto n:o 5:nneen talolla, Yesler-way ja 9:nneen avun kalmassa tänään kunn 21, 22 ja 23 päivinä. Luennot alkasivat kello 8 illalla. Kokenkään ei pitäisi jäädä pois näistä tilaisuuksista.